

вх. №РД-08-114/08.02.2016 Тема: ” СИТУАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ЗА УПРАВЛЕНИЕ
НА КРИЗИ И РЕАГИРАНЕ ПРИ БЕДСТВИЯ - НАВОДНЕНИЯ”

Финансиране - 3175,66 лева

ЕКИП

Ръководител на проекта:	Преподавател/докторант/ студент
1. ФТН, доц. д-р Христо Атанасов Христов	Преподавател
Членове на колектива:	Преподавател
2. ФТН, проф. д-р Димитър Салтиров Димитров	Преподавател
3. ФТН, доц. д-р Николай Йорданов Досев	Преподавател
4. ФТН, доц. д-р Добромир Жечев Добрев	Преподавател
5. ФТН, гл.ас. д-р Доника Величкова Диманова	Преподавател
6. ФТН, гл.ас.д-р Здравко Юрийев Кузманов	Преподавател
7. Жанета Станимирова Георгиева – Панайотова	докторант
8.Емине Мустафова Пиронкова	докторант
9.Нели Георгиева Борисова	докторант
10.ИмренШерафидинова Исмаилова - Садулова	докторант
11.Дончо Христов Тилев	докторант
12. Албена Бойкова Александрова	докторант
13. Румяна Веселинова Василева	студент
14.ЮмютЛятифоваКушчу	студент
15. Борис Димов Димов	студент
16. Геноева Радославова Парашкеванова	студент
17.Яфес Ердинч Яфезов	студент
18. Евгения Ангелова Евтимова	студент
19. Георги Атанасов Земеделски	студент
20. Петър Красенов Андонов	студент
21. Румен Вълчев Райчев	студент
22. Жечко Димитров Благоев	студент
23. Мехмед Рюстем Смаил	студент
24. Ивелин Валентинов Иванов	студент

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Б. Анотация на дейностите, извършени по проекта и получените основни резултати от изследването

1. Разработен е възможен модел за управление на операция за реагиране при криза, възникнала вследствие на бедствие или авария. В дейностите участват представители на Областна дирекция на МВР, Областна дирекция на ПБЗН, МО, външни представители на елементите на критичната инфраструктура от местно и регионално ниво. С началото на етапа се развърща Оперативният център.

Моделът за управление на операция за реагиране при криза, възникнала вследствие на бедствие или авария, осигурява обективна прогноза за развитието на кризата и способностите на силите и средствата за достигане на крайни устойчиви резултати,

определя варианти за овладяване и разрешаване на кризата. Те се съдържат в условията за постигане на успех, граничните способности на наличните сили, възможностите на инфраструктурата да обслужва операцията, способностите на системата за управление да ръководи и транслира сигнали и възможностите на националната система да взаимодейства и да поддържа операцията.

2. Изследвани са координацията и взаимодействието като главно условие за оптимизиране на дейността чрез съсредоточаване на сили и средства по определени направления и в определено време при управление на операция за реагиране при криза, възникнала вследствие на бедствие. Прилаганите процедури, материална, комуникационна, информационна база, държавните органи, които ги осигуряват и използват, както и силите и ресурсите, формират механизъм за управление при кризи. Ефективността на механизма зависи от организацията за провеждане на незабавен и непрекъснат процес на координиране и взаимодействие, както между компетентните държавни ведомства, органите и силите за реагиране така и с ЕС, ООН и нейните агенции, ОССЕ и с отделни държави.

3. Направени са анализ и оценка на основните компоненти на Националната система за защита при бедствия и аварии и е разгледана пряката и връзка с политическото и икономическото положение на страната, което дава отражение върху системите за сигурност в национален и регионален аспект. Националната система за защита осигурява: анализ и оценка на риска от възникване на бедствия и аварии, поддържане на готовност за действие при бедствия и аварии, постоянен обмен на информация, координация на действията на органите за управление и на силите за реагиране при бедствия и ефективно използване на наличните ресурси.

Основните компоненти на Националната система за защита при бедствия и аварии са функционално свързани и са: органи за управление; центрове на управление; комуникационно-информационна система; сили за реагиране при бедствия.

4. Изследвани са функциите на органите на изпълнителната власт за защита при бедствия.

5. Изготвена е класификация на аварията. Определени са потенциалните фактори и опасности за възникване на химически аварии на територията на България и най-често използваните ОХВ в промишлеността. В тази връзка е посочено, че аварията с отделяне на опасни химически вещества (ОХВ) включват: отделяне на ОХВ в резултат на изтичане или разлив; разрушаване на целостта на магистралните продуктопроводи за течни или газообразни химически вещества; пожари, взривове и разрушения, свързани с отделяне на опасни химически вещества; нарушаване на технологичния процес с отделяне на опасни химически вещества; аварии при транспорт на опасни химически вещества.

6. Изследван е рискът като една от най-важните категории, които изразяват мярката за опасност на определени ситуации, в които има фактори, неблагоприятно въздействащи върху човека, обществото или природата. Извършена е класификация на рисковете в контекста на необходимо условие, за да се организира дейността по тяхното разкриване. Класификацията дава възможност да се открият най-съществените признаци на риска, което е предпоставка за тяхното конкретизиране (идентификация).

7. Направен е анализ на дейността на МВР по безопасност и защита, и по-конкретно осигуряването на достъп на гражданите до службите за спешно реагиране чрез Националната система за спешни повиквания с единен европейски номер 112 (НССПЕЕН 112). Резултатът определя, че защитата на населението при бедствия се планира и провежда от органите на изпълнителната власт, юридическите лица и едноличните търговци в изпълнение на възложените им функции от Закона за защита при бедствия и другите нормативни актове, регламентиращи тяхната дейност. За основна може да се приеме дейността на Министерството на вътрешните работи (МВР) по безопасност и защита.

8. Изследвани са механизмите за улесняване на сътрудничеството за подпомагане на операции - реагиране при бедствия, свързани с гражданската защита, така че да включват правила за прилагане по отношение на националната и общата гражданска защита. След 2000 г. операциите за управление на кризи бяха изведени като приоритетни за ЕС. През февруари 2001 г. беше създаден Механизъм за бързо реагиране (RapidReactionMechanism), и на срещата си в Лаакен през декември 2001 г. Европейският съвет обявява оперативната си готовност за действие, заявявайки, че е в състояние да ръководи някои операции за управление на кризи самостоятелно. В Гьотеборг, Европейският съвет формулира трето основно измерение на Единната политика за сигурност и отбрана, освен военното и гражданското, а именно предотвратяването на конфликти и след приемането на Европейската стратегия за сигурност през 2003 г., се засилиха усилията за развиване на способностите в областта на гражданското управление на кризи в рамките на Европейската политика за сигурност и отбрана – за провеждане на самостоятелни операции или чрез сътрудничество, подпомагайки ООН и други международни организации.

Целите са насочени към постигане на способност за действие в определени области и изпълнение на стратегическата амбиция за въздействие преди възникване на криза, чрез превантивни действия, които да бъдат изпълнени преди основната намеса, с цел предотвратяване влошаването на ситуацията. Тук мнението е, че именно по линия на наблюдението, превенцията и ранното предупреждение държавните органи ще имат неограничено и решаващо действие за изпълнението на следните подцели: развърщане на цялостни комплектовани граждански екипи за провеждане на действия по управление при кризи от невоенен характер; едновременно провеждане на граждански мисии с различно ниво на ангажираност; развърщане в кратки срокове, след вземане на решение и наличие на сили и средства в готовност за доразвиване на мисията; съвместна работа с военни мисии; съдействие за установяване на последователност на действията на ЕС и осъществяване на плавен преход от операции на Европейската политика за сигурност и отбрана към следващи дългосрочни програми на Европейската общност; способност за адекватен отговор на молба от други международни организации и от страна на ООН.

9. По проекта са изследвани проблемите на генерирането и моделирането на сигурност чрез използването на съвременни информационни системи като геоинформационна система (ГИС). Използването на моделирането и симулациите в подготовка на различни кризисни щабове от всички нива е необходимо да се утвърди като един основен метод за подготовка и обучение, който дава възможност чрез изразходването на минимални средства да се установи моментното състояние на

подготовката и готовността на кризисните щабове, да се тренират различни варианти за действие, с цел да се избере оптималният и да се усъвършенстват управленските умения на ръководителите и членовете на щабовете.

10. По проекта са изследвани прогнозирането и навременното предупреждение като надеждна предпоставка за успешно намаляване на щетите от неблагоприятни природни явления. Отчитайки, че природните бедствия в миналото и днес все още вземат жертви и разрушават инфраструктурни обекти. Наводненията са природен феномен, който през последните години причини много щети - загуби на човешки живот, собственост, реколта и др.

11. В работата по проекта е защитена тезата, че управлението на риска включва основно два вида дейности, които се редуват циклично: оценка (измерване) на риска и избор на ефективни защитни средства за неутрализиране на рисковете.

Използването на геоинформационни системи е свързано с дефиниране на съвкупността от рискове. Когато възможната загуба е неприемливо голяма е необходимо да се приемат икономически оправдани мерки за защита. Периодична оценка на риска е необходима за контрол ефективността на дейността в областта на информационната сигурност и за контрол на промените във външната и вътрешната среда. От количествена гледна точка рискът се явява функция на вероятността от реализация на определена заплаха, използваща уязвими места на системата, както и големината на възможната загуба. Управлението на риска се състои в това да се: Анализира и оцени размера на риска (измерен риск); Внедрят ефективни и икономични механизми за намаляване на риска (минимизиран риск); Постигне убеденост, че рисковете се намират в допустими рамки и остават такива (остатъчен риск)

12. Националната системата за защита при бедствия се създава с цел осигуряване на действията на структурите на Единната спасителна система (ЕСС) при управление на силите и средствата за предотвратяването и овладяването на ситуации с бедствен характер и преодоляването на последиците от такива. Националната системата осигурява: анализ и оценка на риска от възникване на бедствия; поддържане на готовност за действие при бедствия; постоянен обмен на информация; координация на действията на органите за управление и на силите за реагиране при бедствия; ефективно използване на наличните ресурси. Поради това в работата по проекта са изследвани целта, задачите и основните структури на ЕСС, както и координацията на действията на органите за управление и на силите за реагиране при бедствия.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ПРОЕКТА

1. Христо А. Христов, Модел за управление на операция за реагиране при криза, възникнала вследствие на бедствие или авария, Научна конференция с международно участие „Облачните структури и защитата на информацията“ НВУ „Факултет А,ПВО и КИС“ –Шумен, 12-13 май 2016;

2. Христо А. Христов, Координация, взаимодействие и сътрудничество при преодоляване на кризи, породени от бедствия и аварии, Научна конференция с международно участие „Облачните структури и защитата на информацията“ НВУ „Факултет А,ПВО и КИС“ –Шумен, 12-13 май 2016;

3. Доника В. Диманова, Национална система за защита при бедствия, Научна конференция с международно участие „Облачните структури и защитата на информацията“ НВУ „Факултет А,ПВО и КИС“ –Шумен, 12-13 май 2016;

4. Доника В. Диманова, Функции на органите на изпълнителната власт за защита при бедствия, Научна конференция с международно участие „Облачните структури и защитата на информацията“ НВУ „Факултет А,ПВО и КИС“ –Шумен, 12-13 май 2016;

5. Доника В. Диманова, Опасност от химически аварии, Научна конференция с международно участие „Облачните структури и защитата на информацията“ НВУ „Факултет А,ПВО и КИС“ –Шумен, 12-13 май 2016;

6. Доника В. Диманова, Класификация на риска, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

7. Доника В. Диманова, Национална система за спешни повиквания, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.;

8. Христо А. Христов, Андрей И. Андреев, Оптимизиране дейността на структурите за бърза реакция при кризи, чрез използване на екипи по TASK-FORCE принцип, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

9. Христо А. Христов, Андрей И. Андреев, Компютърно симулирани учения КСУ с използване на геоинформационен модел за симулиране на наводнения, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

10. Николай Й. Досев, Имрен Исмаилова-Садулова, Създаване на модел на система за ранно предвиждане рисковете за информационната сигурност на корпорацията, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

11. Нели Г. Борисова, Основни дейности на министерството на вътрешните работи, важен фактор при изпълнение на функциите на районно управление при областна дирекция на министерството на вътрешните работи, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

12. Галин И. Исаев, Държавни органи в системата за защита на вътрешната сигурност и взаимодействие с органите на съдебната власт, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

13. Емине М. Пиронкова, Реформи в структурите на гранично управление и взаимодействие между институциите, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

14. Добромир Добрев, Западът и Китай, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

15. Дончо Х. Тилев, Тактическото мислене – фундамент за успеха на високо – рисковите полицейски операции, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

16. Жанета Ст. Георгиева – Панайотова, Димитър С. Димитров, Прането на пари – риск в дейността на банките, Научна конференция с международно участие МАТТЕХ 2016, Шумен, 11 - 13.11.2016г.

17. Нели Г. Борисова. Структура на районно управление при областна дирекция на министерството на вътрешните работи, основен фактор при организацията на дейността му, Международна научна конференция – Изложение на съвременни отбранителни продукти, НВУ „Факултет А, ПВО и КИС“ –Шумен, 6-7 октомври 2016;

18. Христо А. Христов, Андрей И. Андреев, Аспекти на системата за сигурност при бедствие – наводнения, Международна научна конференция – Изложение на съвременни отбранителни продукти, НВУ „Факултет А, ПВО и КИС“ –Шумен, 6-7 октомври 2016;

19. Христо А. Христов, Андрей И. Андреев, Управление на риска от кризи, породени от бедствия чрез използване на геоинформационни системи, Международна научна конференция – Изложение на съвременни отбранителни продукти, НВУ „Факултет А, ПВО и КИС“ –Шумен, 6-7 октомври 2016;

20. Емине М. Пиронкова, Сътрудничество и анализ на миграционният поток на гранично контролно пропускателните пунктове, Международна научна конференция – Изложение на съвременни отбранителни продукти, НВУ „Факултет А, ПВО и КИС“ – Шумен, 6-7 октомври 2016;

21. Христо А. Христов, Доника В. Диманова, Система за защита при бедствия, Международна научна конференция – Изложение на съвременни отбранителни продукти, НВУ „Факултет А, ПВО и КИС“ –Шумен, 6-7 октомври 2016.